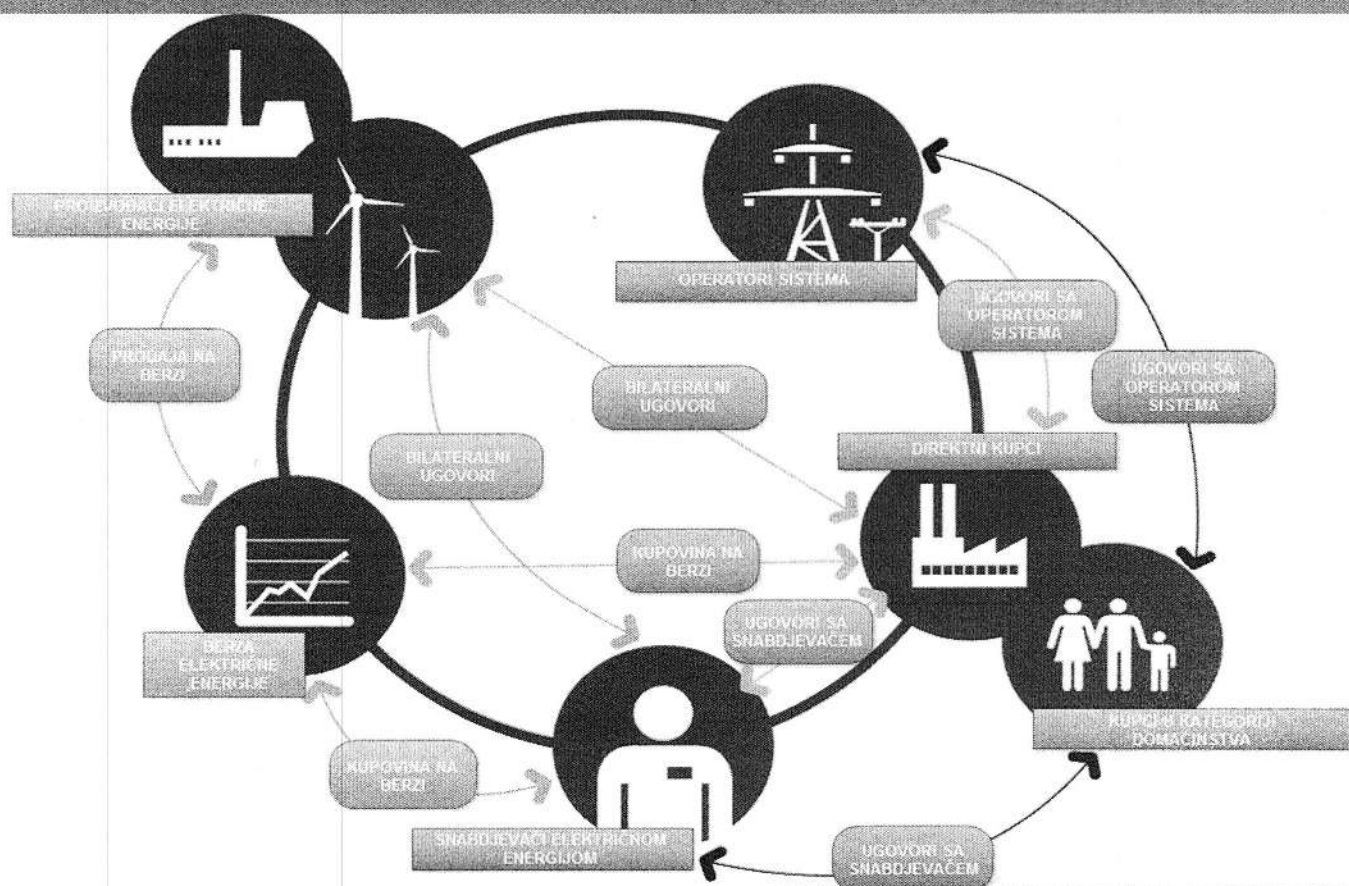

**PROGRAM RADA I FINANSIJSKI PLAN DRUŠTVA SA
OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU „CRNOGORSKI OPERATOR
TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE“- PODGORICA, ZA 2025. GODINU**

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. PLAN POSLOVANJA SLUŽBI U OKVIRU DRUŠTVA U 2025. GODINI.....	7
2.1. Služba za ekonomsko finansijske i opšte poslove	7
2.2. Služba za tržište električne energije	9
2.3. Služba za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju	11
3. STRUČNA USAVRŠAVANJA I RADNE POSJETE ZAPOSLENIH U 2025. GODINI.....	13
4. POTREBNE INVESTICIJE U OSNOVNA SREDSTVA U 2025. GODINI.....	14
4.1. Obezbjedivanje - kupovina poslovnog prostora za rad Operatora tržišta	14
4.2. Obezbjedivanje softvera za rad Operatora tržišta - Kupovina Market Management System-a (MMS softver)	15
4.3. Obezbjedivanje neophodne hardverske infrastrukture za funkcionisanje novog softverskog sistema „Market Management System“ (MMS).....	16
4.4. Obezbjedivanje - zakup softvera za prognozu proizvodnje vjetroelektrana	16
4.5. Obezbjedivanje - kupovina sistema za upravljanje dokumentima („Document Management System“ - DMS) i implementacije korporativne e-mail kolaboracione platforme.....	17
5. REMIT	18
6. FINANSIJSKI PLAN ZA 2025. GODINU	21
6.1. Planirani prihodi za 2025. godinu.....	21
6.2. Planirani rashodi za 2025. godinu.....	21
6.2.1 Troškovi poslovanja (TP).....	22
6.2.2. Troškovi amortizacije	26
7. SUDSKI POSTUPCI.....	28
8. REZIME.....	29

Na osnovu člana 15 stav 1 alineja 4 Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću »Crnogorski operator tržišta električne energije« - Podgorica (»Službeni list CG«, br. 76/10, 60/11 i 18/19) i člana 23 stav 2 alineja 4 Statuta Društva sa ograničenom odgovornošću »Crnogorski operator tržišta električne energije« - Podgorica (»Službeni list CG«, br. 30/11, 60/11, 39/15 i 40/19), Odbor direktora Društva, na sjednici održanoj 09.12.2024.godine, usvojio je

**PROGRAM RADA I FINANSIJSKI PLAN DRUŠTVA SA OGRANIČENOM
ODGOVORNOŠĆU „CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE
ENERGIJE“- PODGORICA, ZA 2025. GODINU**

1. UVOD

Društvo sa ograničenom odgovornošću "Crnogorski operator tržišta električne energije" - Podgorica (u daljem tekstu: Operator tržišta) je, u skladu sa Zakonom o energetici i Zakonom o privrednim društvima, osnovan Odlukom Vlade Crne Gore, 16. decembra 2010.godine. Privredno društvo je registrovano kod Centralnog registra privrednih subjekata 29. jula 2011. godine.

Statutom Društva propisano je da Odbor direktora usvaja godišnji program rada i finansijski plan Društva uz saglasnost osnivača - Vlade Crne Gore.

Operator tržišta električne energije, osnovan kao društvo sa ograničenom odgovornošću, je energetska subjekt, čija je djelatnost od javnog interesa i obavlja se kao javna usluga u skladu sa Zakonom o energetici ("Službeni list CG" br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24) (u daljem tekstu: Zakon), Licencom za djelatnost Operatora tržišta električne energije (u daljem tekstu: Licenca), Tržišnim pravilima i međunarodnim standardima.

Oblast energetike je od izuzetnog značaja za ukupan privredni razvoj jedne zemlje. Kao i do sada, značajne aktivnosti u ovoj oblasti su usmjerene i na povećanje mogućnosti investiranja i postavljanje standarda koji se moraju ispuniti u pogledu kvaliteta, što, kada je u pitanju tržište električne energije, uslovljava potrebu, kako regionalnog povezivanja, tako i stvaranja uslova za uključivanje u jedinstveno evropsko tržište električne energije. Na ovaj način, pred energetskim subjektima, pa i Operatorom tržišta, postavljaju se ciljevi i obaveze koje Operator tržišta, kao privredno društvo u kontinuiranom razvoju treba uspješno da ispunjava.

Operator tržišta, primjenjujući procedure utvrđene Zakonom i Tržišnim pravilima, omogućava svim zainteresovanim subjektima prijem na tržište električne energije u

Crnoj Gori pod jednakim uslovima, uz poštovanje načela javnosti, nediskriminatornosti i nepristrasnosti.

Operator tržišta se prvobitno finansirao u skladu sa Pravilima o utvrđivanju naknade za rad operatora tržišta električne energije. Zakonom o energetici, koji je stupio na snagu početkom 2016. godine, propisano je da se regulatorno dozvoljeni prihod i naknada za rad Operatora tržišta utvrđuje u regulatornom postupku, u skladu sa Zakonom. Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija), saglasno Zakonu, donosi Metodologiju za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije. Važećom Metodologijom za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije („Službeni list CG“, broj 71/22 i 37/23) utvrđuju se uslovi, način i postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad Operatora tržišta električne energije. Naknada utvrđena na osnovu ove metodologije primjenjuje se na: operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema, snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca, povlašćene proizvođače i proizvođače koji su balansno odgovorni i trgovce. Naknada utvrđena na osnovu ove Metodologije se primjenjuje na servisiranje poslovnih aktivnosti u 2025. godini. Regulatorno dozvoljeni prihod koji se transponuje u naknade sastoji se iz tri dijela: dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna u iznosu od 50%; dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču voznih redova u iznosu od 15% i dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se odnosi na servisiranje električne energije od povlašćenih proizvođača u iznosu od 35% od ukupno dozvoljenog regulatornog prihoda na nivou godine.

U postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda Operatora tržišta primjenjuje se regulatorni metod "trošak plus", koji utvrđivanje naknada zasniva na opravdanim troškovima poslovanja, trošku amortizacije, uz obezbjeđivanje razumne dobiti i sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti.

Program rada i finansijski plan je, u smislu kompatibilnosti, sačinjen u skladu sa Odlukom Agencije o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za period 01.01.2023. – 31.12.2025.godine („Službeni list CG“, broj 131/22), donijetoj na sjednici Odbora Agencije 29. i 30.11.2022.godine. Međutim, realan prikaz potreba dat je u projekciji sadržanoj u tabeli 3 ovog programa, gdje je, imajući u vidu ekonomska kretanja i kontinuiran rast cijena na tržištu, data projekcija troškova poslovanja uvećanih za inflaciju od 13% mjerenu indeksom potrošačkih cijena za 2022.godinu, prema zvanično objavljenim podacima na sajtu Monstata.

Pored navedenog segmenta o načinu finansiranja, u uvodnom dijelu potrebno je ukazati da je Vlada Crne Gore Zaključcima, broj: 08-1578, od 17.06.2016.godine, obavezala Operatora tržišta da bude učesnik u osnivanju berze električne energije u Crnoj Gori. Osnivači Berze električne energije DOO /u daljem tekstu: Berza/ su: DOO „Crnogorski operator tržišta“ - Podgorica, Crnogorski elektroprenosni sistem AD Podgorica i Elektroprivreda AD Nikšić. Odbor direktora Operatora tržišta je, postupajući po zaključcima Vlade, dana 31.05.2017.godine donio Odluku o odobravanju/donošenju osnivačkih akata Berze – Ugovora o osnivanju i Statuta Berze. Saglasno zaključcima Vlade Crne Gore, ulog Operatora tržišta u Berzu, u dosadašnjem periodu, iznosio je 180.010,00 EUR-a (33,34%). Operator tržišta je apsolutno regulisani energetska subjekat i, saglasno propisanom odlukama Agencije o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta, nijesu opredijeljena sredstva za njegovo ulaganje u Berzu električne energije. Kod razloga ovakvog regulatorno pravnog i finansijskog okvira, posljednjom odlukom Vlade Crne Gore o dokapitalizaciji Berze iz 2021.godine nije bio obuhvaćen Operator tržišta i sadašnji udio Operatora tržišta u tom privrednom društvu je 18,8%.

Glavni zadaci i aktivnosti u Operatoru tržišta:

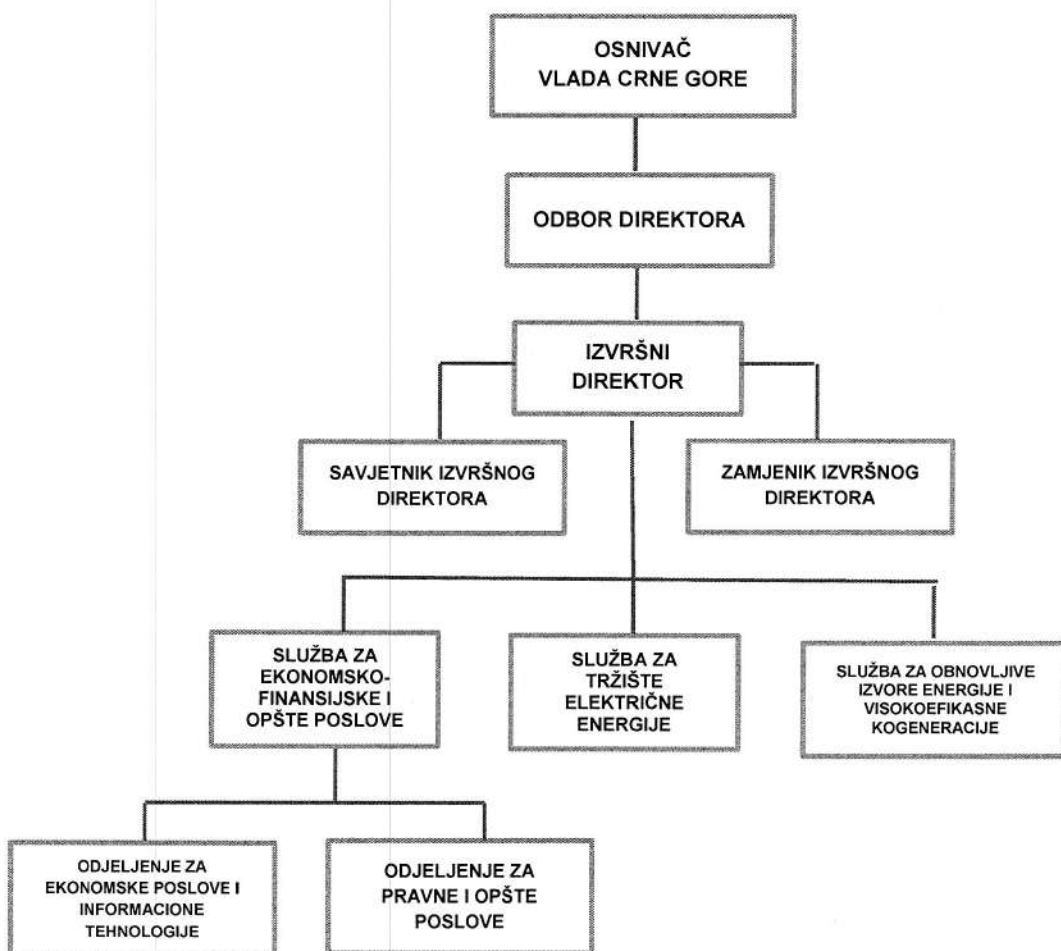
- Organizovanje i upravljanje tržištem električne energije, kroz efikasno sprovođenje postupaka, principa i standarda za organizovanje, funkcionisanje i upravljanje tržištem električne energije.
- Kontinuirano ispunjavanje obaveza sada utvrđenih Zakonom o korišćenju energije iz obnovljivih izvora („Službeni list CG“, broj 82/24) i podzakonskim aktima u vezi sa otkupom električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača, planovima proizvodnje i njihovom raspodjelom na snabdjevače i kupce samosnabdjevače, i debalansom koji izazivaju povlašćeni proizvođači u elektroenergetskom sistemu Crne Gore.
- Aktivnosti vezane za garancije porijekla koje Operator tržišta izdaje na zahtjev proizvođača električne energije, za energiju proizvedenu u energetska objektu koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju.
- Aktivnosti koje tretiraju opšte poslovanje privrednog društva u funkciji obavljanja energetske djelatnosti.

Agencija je, u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad Operatora tržišta za 2025.godinu, u skladu sa članom 7 stav 2 Metodologije, odobrila 22 zaposlena za 2025.godinu

Kvalifikacija i broj izvršilaca potrebnih za obavljanje poslova sa punim radnim vremenom

<i>Kvalifikacija zaposlenih</i>	<i>Potreban broj izvršilaca sa punim radnim vremenom</i>
Visoko obrazovanje	20 (+1)
Više obrazovanje	1
UKUPNO	22

Organizaciona šema Operatora tržišta

Odbor direktora ovog privrednog društva ima tri člana.

Odbor direktora će, kao i u dosadašnjem periodu, u kontinuitetu održavati sjednice Odbora, donositi akta i rješavati pitanja iz svoje nadležnosti.

Izvršni direktor vodi operativno poslovanje Operatora tržišta, obavlja poslove u skladu sa zakonom, Statutom i internim aktima Operatora tržišta i stara se o realizaciji odluka po zaduženjima Odbora direktora i osnivača.

Poslovi Operatora tržišta su organizovani u okviru organizacionih jedinica:

- Službe za ekonomsko-finansijske i opšte poslove:
Odjeljenje za ekonomske poslove i informacione tehnologije
Odjeljenje za pravne i opšte poslove
- Službe za tržište električne energije
- Službe za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju

Van organizacionih jedinica, pored poslova izvršnog direktora, aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizovani su poslovi: zamjenika izvršnog direktora i savjetnika izvršnog direktora.

2. PLAN POSLOVANJA SLUŽBI U OKVIRU DRUŠTVA U 2025. GODINI

2.1. Služba za ekonomsko finansijske i opšte poslove

- Poslovi iz oblasti finansija (prikupljanje i korišćenje novčanih sredstava, poslovi novčanog prometa, poslovi raspodjele prihoda).
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Računovodstveni poslovi (prikupljanje, sređivanje, obrada i čuvanje podataka o ekonomskim aktivnostima).
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Finansijsko izvještavanje o poslovanju resornom ministarstvu i Odboru direktora.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kvartalno
- Poslovi iz oblasti javnih nabavki.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Donošenje Plana javnih nabavki za 2025.godinu.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Do kraja januara 2025.godine
- Poslovi izvještavanja o javnim nabavkama nadležnom organu polugodišnji i godišnji izvještaj.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Godišnji izvještaj za prethodnu godinu do kraja februara 2025.godine, polugodišnji za 2025.godinu do 31.jula 2025.godine.
- Usvajanje finansijskih iskaza za 2024.godinu.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Utvrđivanje predloga finansijskih iskaza od strane Odbora direktora najkasnije do kraja I kvartala 2025.godine i dostavljanje osnivaču, sa pratećim materijalima koji se odnose na izvještavanje o poslovanju za 2024.godinu u II kvartalu 2025.godine
- Revizija finansijskih iskaza za 2024.godinu.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Istu će vršiti od strane Osnivača imenovani eksterni revizor, I/II kvartal 2025.godine
- Izvještaj o poslovanju za 2024.godinu.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Utvrđivanje od strane Odbora direktora i dostavljanje Osnivaču radi usvajanja predloga Izvještaja o poslovanju za 2024.godinu, sa predlogom finansijskih iskaza, izvještajem o izvršenoj reviziji i izvještajem o transfernim cijenama – II kvartal 2025.godine
- Učešće u izradi/izrada akata iz osnovne djelatnosti Operatora tržišta utvrđene Zakonom o energetici i Tržišnim pravilima (oblast energetike), koja proizilaze iz zakonskih i podzakonskih akata.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Međuresorski pristup zaposlenih u Operatoru tržišta, u toku 2025.godine, zavisno od donošenja zakonskih i podzakonskih akata

- Donošenje Statuta Operatora tržišta usklađenog sa Zakonom o privrednim društvima („Službeni list CG“, br. 65/20, 146/21 i 04/24).

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Statut donosi osnivač – Vlada Crne Gore, a predlog istog je od ranije (od 2021.godine) u proceduri kod nadležnih subjekata Vlade

- Usklađivanje internih akata sa Statutom operatora tržišta, iz oblasti opšteg poslovanja privrednog društva (akta o radu Odbora direktora, iz oblasti finansija i računovodstva, javnih nabavki, akta o unutrašnjoj organizaciji operatora tržišta i sistematizaciji radnih mjesta, iz oblasti radnih odnosa, kancelarijskog i arhivskog poslovanja, slobodnog pristupa informacijama i dr.), kao i svih internih akata iz oblasti energetike koja zahtijevaju usklađivanje.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Nakon donošenja Statuta – aktivnosti svih službi i zaposlenih van organizacionih cjelina – u toku 2025.godine

- Izrada akata u ostvarivanju prava i obaveza iz rada i po osnovu rada zaposlenih
- Razvijanje djelatnosti upravljanja i razvoja informacionog sistema, uz istovremenu povezanost svih organizacionih djelova operatora tržišta, omogućavanje pouzdanog i stabilnog funkcionisanja informacionog sistema i obavljanje svih poslova iz oblasti informacionih tehnologija.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Nastavak unapređivanja saradnje sa međunarodnim organizacijama kroz učešća u radu radnih grupa AIB-a (engl. „Association of Issuing Bodies“), Energetske zajednice i EUROPEX-a (engl. „Association of European Energy Exchanges“) u domenu rada Službe i u saradnji sa drugim službama u cilju primjene EU standarda i legislative, nabavke i implementacije odgovarajućih novih softverskih rješenja u skladu sa potrebama Operatora tržišta.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Aktivnosti u vezi sa radnim tijelima u AIB-u i u skladu sa trenutnim statusom članstva u AIB-u, međunarodnim aktuelnim i novim standardima, uz punu saglasnost sa nacionalnim zakonodavstvom.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: sa Službom za OIE i VEK, Kontinuirano

- Obavljanje stručnih, administrativnih i tehničkih poslova, kancelarijskog i arhivskog poslovanja, u svrhu ostvarivanja radnih obaveza i obavljanja utvrđene djelatnosti operatora tržišta.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

2.2. Služba za tržište električne energije

- Prijem učesnika na tržište (obrada zahtjeva za prijem na tržište i pripremanje akata po podnijetim zahtjevima), identifikacija, klasifikacija i registracija učesnika na tržištu električne energije, uključujući i dalje praćenje njihovih aktivnosti na tržištu Crne Gore.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Evidentiranje balansnih grupa i balansno odgovornih subjekata, kao i zaključenih ugovora o balansnoj odgovornosti, finansijskom poravnanju balansnog obračuna i ugovora o učestvovanju na tržištu električne energije.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Prikupljanje podataka od nosioca balansne odgovornosti i balansno odgovornih subjekata (uključujući i podatke obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije), kao podataka sa srednjeročnog (dan unaprijed) tržišta električne energije za izradu dnevnog okvirnog voznog reda.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Izrada dnevnog okvirnog voznog reda.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Prijem, obrada i unos ostvarenih voznih redova, prikupljanje i provjera validnosti podataka dobijenih od operatora prenosnog sistema, unos i obrada istih u sistem poravnanja, prikupljanje i provjera validnosti podataka dostavljenih od strane operatora distributivnog sistema, (koji se odnose na krajnjeg kupca, kupce proizvođače kao i proizvodne jedinice priključene na njegov sistem), unos i obrada istih u sistem poravnanja.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Priprema bilansa stanja balansnih grupa i balansno odgovornih subjekata, obrada podataka tj. upravljanje procesom obrade podataka vezanih za primjenu balansnog mehanizma, provjeravanje i verifikacija utvrđenih količinskih odstupanja sa nosiocima balansne odgovornosti kao i balansno odgovornim subjektima, provjeravanje i verifikacija utvrđenih količinskih odstupanja povlašćenih proizvođača.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Utvrđivanje finansijskog obračuna i kontrola (finansijska) verifikovanih količinskih odstupanja, zatim obavješćavanja učesnika na tržištu, OPS-a i ODS-a o okončanim količinskim i finansijskim obračunima i poravnanju.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Praćenje i kontrola primjene Metodologije za utvrđivanje cijena i uslova za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga balansiranja prenosnog sistema i saradnja sa OPS-om u procesu usaglašavanja cijena, potom praćenje ostvarenja

balansno odgovornih subjekata i balansnih grupa u smislu kontrole procijenjenog rizika za svakog balansno odgovornog subjekta odnosno balansnu grupu, obračunavanje iznosa bankarske garancije ili drugog sredstva obezbjeđenja plaćanja, uključujući i upravljanje rizicima kroz praćenje i reviziju dostavljenih instrumenata obezbjeđenja plaćanja u skladu sa propisima.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Praćenje naplate faktura sa Službom za ekonomsko-finansijske i opšte poslove, po osnovu obaveza koje proističu iz balansnog mehanizma.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- U koordinaciji sa ostalim službama Društva, izrađuju se i objavljuju mjesečni i godišnji izvještaji kao i publikacije iz domena poslovanja za potrebe Vlade Crne Gore i drugih državnih institucija (MONSTAT, Uprava prihoda i carina i sl.), OPS-a, REGAGEN-a i učesnika na tržištu.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Završavanje izmjena i usklađivanja postojeće pravne regulative kojom se preciznije definiše rad tržišta električne energije u Crnoj Gori – donošenje Tržišnih pravila i akata koja proističu iz istih.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Prva polovina 2025. godine

- Učestvovanje u radu radnih grupa za izradu Zakona o energetici, Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa i Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije kojim bi se otvorila mogućnost da Operator tržišta dobije ulogu RRM-a u primjeni REMIT regulative i time upravljanje i kontrolu tržišta podigne na veći nivo u skladu sa zahtjevima energetske zajednice.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: U toku 2025. godine, zavisno od rada međuresorskih radnih tijela osnovanih od strane Ministarstva energetike i REGAGEN-a.

- Nastavak unapređenja saradnje sa službama drugih energetskih subjekata, kao i iniciranje aktivnosti van užeg opisa rada i obaveza ove Službe koje bi obezbijedile stvaranje povoljnijeg ambijenta za sve učesnike na tržištu električne energije u Crnoj Gori.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Intenziviranje aktivnosti na donošenju pravila za rad balansnog tržišta u saradnji sa operatorom prenosnog sistema Crne Gore.

Realizacija, napomene i planirani rokovi: U toku 2025.godine, u dogovoru sa operatorima sistema.

2.3. Služba za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju

- Prijem učesnika na tržište električne energije proizvođača koji imaju status povlašćenih proizvođača (proizvođači koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije).
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Prijem dnevnih planova proizvodnje povlašćenih proizvođača, izradu voznog reda za povlašćene proizvođače.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Izračunavanje proporcionalnog udjela snabdjevača i kupaca samosnabdjevača za kupovinu električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Utvrđivanje podstacajnih cijena za otkup električne energije od povlašćenih proizvođača u skladu sa podzakonskim aktima Vlade Crne Gore.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Jednom godišnje, krajem januara 2025.godine
- Način mjerenja i očitavanje proizvedene električne energije.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Garancije porijekla električne energije (registracija proizvodnih objekata, elektronsko registrovanje, izdavanje, prenošenje, povlačenje i otkazivanje garancija porijekla, uvoz i izvoz, administriranje registra garancija porijekla, proračun nacionalnog rezidualnog miksa itd.).
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Praćenje debalansa koji izazivaju povlašćeni proizvođači, fakturisanje snabdjevača i kupca samosnabdjevača za proporcionalni udio kupljene električne energije, praćenje stanja u fondu za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju i dr.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Praćenje naplate faktura sa Službom za ekonomsko-finansijske i opšte poslove, po osnovu obaveza koje proističu iz podsticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije odnosno zakonskih obaveza Operatora tržišta po ovom osnovu.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- U koordinaciji sa ostalim službama Društva, izrađuju se i objavljuju mjesečni i godišnji izvještaji, a sa nadležnim Ministarstvom se obavljaju poslovi koji se odnose na pripremu i izradu akata koja se direktno ili indirektno odnose na oblast proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano

- Izrada izvještaja o strukturi proizvedene električne energije i rezidualnog miksa, za teritoriju Crne Gore, uz komunikaciju sa Agencijom, i operatorima sistema.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Izrada Izvještaja 31.05.2025, dostavljanje Agenciji do 15.06.2025.godine
- Saradnja sa Energetskom zajednicom, AiB-om, Europex-om i drugim organizacijama.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Kontinuirano
- Učestvovanje u radu radnih grupa za izradu podzakonskih akata u skladu sa Zakonom o korišćenju obnovljivih izvora energije, u kom se očekuje proširivanje djelatnosti i obaveza Operatora tržišta u vezi obnovljivih izvora energije, dalji razvoj tržišta, veći broj proizvođača zelene energije kao i kompleksnije i brojnije aktivnosti po ovom pitanju.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: U toku 2025. godine, zavisno od rada međuresorskih radnih tijela osnovanih od strane Ministarstva energetike
- Učesnik redovnih zasijedanja evropske organizacije za garancije porijekla – AIB
Realizacija, napomene i planirani rokovi: Dva do četiri puta godišnje zavisno od plana rada AIB-a.
- Izrada podzakonskih akata - pravilnika i procedura, kao i nabavka osiguranja za povezivanje na evropsko čvorište za garancije porijekla - AiB HUB i punopravno učlanjenje u AiB.
Realizacija, napomene i planirani rokovi: U toku 2025. godine, zavisno od rasporeda sjednica AiB-a, podzakonskih akata koje donosi Mnistarstvo energetike i operator tržišta.

3. STRUČNA USAVRŠAVANJA I RADNE POSJETE ZAPOSLENIH U 2025. GODINI

Operator tržišta, kao privredno društvo koje obavlja specifične djelatnosti od strateškog interesa za funkcionisanje i razvoj tržišta električne energije u Crnoj Gori i podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije, kao i poslove vezane za funkcionisanje sistema garancija porijekla, zahtijeva zaposlene koji će stručno i efikasno obavljati poslove, uz stalnu edukaciju i usavršavanja, posebno u oblasti primjene propisa i međunarodnih standarda, uz adekvatno korišćenje informacionih tehnologija.

Zbog primjene novih propisa u praksi, regulativa koje se ugledaju na one u susjedstvu i Evropi, novih standarda (ENTSO-e), potrebna je kontinuirana edukacija kroz obuke, seminare i razmjenu iskustava sa kolegama iz inostranstva.

U cilju unapređenja i razvijanja dalje poslovne saradnje u određenim oblastima, planirane su radne posjete operatorima tržišta regiona (HROTE, BORZEN, EMS). Takođe, planira se i nastavak učešća u radu međunarodnih savjetovanja u oblasti elektroenergetike, radnim grupama (USAID/USEA, radne grupe Energetske zajednice i AIB-a).

Obavljanje poslova u Operatoru tržišta, zbog poslovanja sa inostranim učesnicima na tržištu električne energije i značajno izražene međunarodne komunikacije, zahtijeva kontinuiranu edukaciju u oblasti stranih jezika za zaposlene. Predviđena je i kontinuirana edukacija iz oblasti IT-a i drugih oblasti za koje se ukaže potreba u poslovanju.

U cilju unapređenja i usklađivanja svog dosadašnjeg poslovanja sa poslovanjem operatora tržišta električne energije i berzi električne energije zemalja članica EU i ispunjavanja svojih obaveza u procesu uspostavljanja regionalnog, a zatim i jedinstvenog evropskog tržišta električne energije, Operator tržišta je krajem 2022. godine postao član EUROPEX-a (udruženje evropskih operatora tržišta i berzi električne energije).

Kontinuirana edukacija u oblasti računovodstva, finansija i javnih nabavki je imperativ za unapređenje znanja i vješina usljed promjena u regulatornom okviru (u nacionalnom zakonodavstvu i međunarodnim standardima).

4. POTREBNE INVESTICIJE U OSNOVNA SREDSTVA U 2025. GODINI

4.1. Obezbjedjivanje - kupovina poslovnog prostora za rad Operatora tržišta

Krucijalno pitanje za rad Operatora tržišta, koje se apostrofira u svim programima rada i finansijskim planovima i izvještajima o radu ovog privrednog društva je rješavanje pitanja poslovnog prostora za rad. Hronološki posmatrano, ovo pitanje je apostrofirano od samog osnivanja ovog privrednog društva, sa čim su upoznati: osnivač, resorno ministarstvo za poslove energetike, ministarstvo nadležno za poslove finansija, Agencija i drugi subjekti. Kao što je i u Programu rada i finansijskom planu za 2024.godinu iskazano, Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za period 01.01.2023. – 31.12.2025. godine utvrđen je regulatorno dozvoljeni prihod i naknada za rad operatora tržišta električne energije i u dijelu nabavke osnovnih sredstava za rad, između ostalog i poslovnog prostora (izdaci za nabavku svih zahtijevanih osnovnih sredstava na godišnjem nivou, za svaku godinu regulatornog perioda, utvrđeni su u iznosu od po 141.987,07 EUR-a). Operator tržišta je još krajem 2022.godine dostavio resornom ministarstvu za poslove energetike, radi upućivanja osnivaču – Vladi Crne Gore, zahtjev za rješavanje pitanja poslovnog prostora, kod činjenice regulatorno dozvoljenim prihodom utvrđenih sredstava za otplaćivanje kredita. Saglasno prethodnoj korespondenciji i komunikaciji sa resornim ministarstvom, u posljednjem kvartalu 2023.godine izvršeno je preliminarno ispitivanje tržišta u smislu pribavljanja informacija o raspoloživim poslovnim prostorima, cijenama i slično, a takođe je jednovremeno vršeno i ispitivanje uslova kreditiranja kod poslovnih banaka i isto dostavljeno ovim ministarstvima, radi daljeg postupanja. Nakon održanog sastanka tim povodom u Ministarstvu finansija sredinom 2024.godine, na kojem je ukazano da se preispita predložena kvadratura odnosno analizira adekvatnost ranije predložene kvadrature, u smislu smanjenja iste, Operator tržišta je ponovo proveo postupak ispitivanja tržišta i uslove kreditiranja kod poslovnih banaka. Odbor direktora je sve ponude i cjelokupnu dokumentaciju, kao i predlog za kupovinu poslovnog prostora dostavio resornom ministarstvu, u oktobru i novembru 2024.godine, radi provođenja procedura potrebnih za određenje osnivača i dalje postupanje po ovom pitanju. Nakon određenja osnivača, pristupiće se konkretizaciji rješavanja ovog pitanja, što je jedna od najznačajnijih i prioriternih potreba u 2025.godini.

Realizacija, napomene i planirani rokovi:

- Određenje osnivača – 2025.godina
- Zaključivanje ugovora i preseljenje – 2025.godina.

4.2. Obezbjedjivanje softvera za rad Operatora tržišta - Kupovina Market Management System-a (MMS softver)

Zahtjev za nabavku-kupovinu softvera je posledica planiranog razvoja tržišta, njegovog regionalnog povezivanja i potrebe upravljanja procesima iz domena koji pokriva Operator tržišta (Market operator) na što jednostavniji i pouzdaniji način vodeći računa o sigurnosti pristupa sistemu, a u skladu sa postupcima koje propisuje ENTSO-e (European association for the cooperation of transmission system operators (TSOs) for electricity) i drugim standardima relevantnim za elektronsko poslovanje na tržištu električne energije. Potreba za novim softverskim rješenjem direktno proizilazi iz obaveza države Crne Gore da tržište električne energije organizuje na transparentan i nediskriminatoran način, što podrazumijeva poštovanje propisa definisanih gore pomenutim Direktivama EU, Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije kojim se transponuje REMIT regulativa u crnogorsko zakonodavstvo, kao i razvoja maloprodajnog tržišta koje će omogućiti dolazak novih snabdjevača na tržište električne energije.

U međuvremenu je stvorena mogućnost, uz posredstvo resornog ministarstva, za upućivanje zahtjeva za dodjelu sredstava u vidu bespovratne finansijske pomoći od strane Evropske komisije za nabavku novog MMS sistema sa predviđenom vrijednošću investicije u iznosu od 500.000,00 EUR-a. Upućeni zahtjev je odobren od strane Evropske komisije, a kroz zaključke Vlade, br. 08-302/24 od 04.04.2024.godine i 08-302/24-2905/2 od 13.06.2024.godine data je saglasnost Ministarstvu finansija da iznos od 500.000,000 EUR-a dodijeli Operatoru tržišta, čime su se stekli uslovi za pokretanje postupka javne nabavke.

Realizacija, napomene i planirani rokovi:

- Ponovljeno je ispitivanje tržišta cijena vezano za izradu MMS softverskih rješenja
- Izvršena je izrada neophodne tehničke specifikacije i tenderske dokumentacije, nakon čega je 11.11.2024.godine raspisan Otvoreni postupak javne nabavke.
- Otvaranje ponuda je određeno za 23.12.2024.godine.
- Nabavka neophodne hardverske opreme za podršku novog MMS softverskog rješenja predviđena je nakon zaključenja ugovora sa budućim proizvođačem, što bi trebalo biti predmet nove javne nabavke u toku 2025. godine.
- Realizacija projekta novog MMS sistema u toku 2025. i prve polovine 2026. godine, nakon zaključenja ugovora sa budućim proizvođačem.
- Period testiranja i implementacije nove MMS aplikacije – prva polovina 2026. godine, nakon čega slijedi i edukacija na svim korisničkim nivoima.

4.3. Obezbjedivanje neophodne hardverske infrastrukture za funkcionisanje novog softverskog sistema „Market Management System“ (MMS)

Dana 11.11.2024. godine raspisan je otvoreni postupak javne nabavke za nabavku softverskog sistema „Market Management System“ (MMS) sa održavanjem. Otvaranje ponuda predviđeno je za 23.12.2024. godine. Odluka o izboru najpovoljnije ponude donijet će se u roku od 60 dana od dana javnog otvaranja ponuda, dok je rok izvršenja ugovora 18 mjeseci od dana zaključenja ugovora. Razvoj i implementaciju predmetnog softverskog rješenja pratiće nabavka odgovarajuće hardverske infrastrukture (uključujući i mrežnu opremu). Imajući u vidu sve prethodno navedene rokove, kao i one definisane u tehničkoj specifikaciji predmeta javne nabavke, očekuje se priprema tehničke specifikacije za nabavku, konfiguraciju i implementaciju odgovarajuće hardverske i mrežne infrastrukture, neophodne za bezbjedno i pravilno funkcionisanje MMS softverskog rješenja u toku 2025. godine, kao i moguća realizacija nabavke u toku 2025. godine.

Realizacija, napomene i planirani rokovi:

- Priprema projekta za nabavku, konfiguraciju i implementaciju odgovarajuće hardverske i mrežne infrastrukture – tokom implementacije MMS softverskog sistema u skladu sa rokovima datim u tehničkoj specifikaciji predmeta javne nabavke (u toku 2025. godine);
- Nabavka, konfiguracija i implementacija odgovarajuće hardverske i mrežne infrastrukture – u skladu sa dinamikom implementacije softverskog rješenja, a blagovremeno prije testiranja MMS-a u skladu sa rokovima datim u tehničkoj specifikaciji predmeta javne nabavke;

4.4. Obezbjedivanje - zakup softvera za prognozu proizvodnje vjetroelektrana

Operator tržišta ima obavezu otkupa proizvedene električne energije od vjetroelektrana Krново i Možura, kao i obavezu plaćanja troškova balansiranja ovih elektrana. Obzirom da najveći debalans u grupi povlašćenih proizvođača izazivaju ove dvije vjetroelektrane, Operator tržišta je za tu namjenu zakupio softver za prognozu proizvodnje vjetroelektrana, kako bi pokušao bolje kontrolisati trošak balansiranja vjetrenjača. Softver je zakupljen na period od godinu dana od švedskog proizvođača Vitec, počev od 01.04.2024.godine, sa mogućnošću produženja ugovora. Operator tržišta očekuje da će troškovi zakupa ovog softvera biti priznati kroz korekcije

regulatorno dozvoljenog prihoda u narednom periodu. Operator tržišta planira koristiti ovu uslugu i u 2025.godini kako bi omogućio kontrolu planova proizvodnje iz vjetroelektrana i pravovremeno reagovanje u slučaju velikih odstupanja.

Realizacija, napomene i planirani rokovi:

- Nastavak korišćenja softverskog rješenja – u toku 2025.godine

4.5. Obezbjedivanje - kupovina sistema za upravljanje dokumentima („Document Management System“ - DMS) i implementacije korporativne e-mail kolaboracione platforme

Operator tržišta je putem komunikacije sa nadležnim ministarstvom, imajući u vidu da posredstvom istog postoji mogućnost dobijanja određene finansijske podrške iz grantova, EU fondova isl., iskazao potrebu za dodjelu bespovratnih sredstava i u svrhu nabavke sistema za upravljanje dokumentima (engl. „Document Management System“ - DMS) i implementacije korporativne e-mail kolaboracione platforme, koje je potkrijepio izradom odgovarajućih idejnih rješenja projektnih zadataka u saradnji sa ponuđačem. Ukoliko zahtijevana sredstva budu dodijeljena, planira se i realizacija predmetnih projektnih zadataka u 2025. godini.

Realizacija, napomene i planirani rokovi:

- Obezbjedivanje sredstava za nabavku - Nakon aktivnosti resornog Ministarstva energetike odnosno obezbjedivanja sredstava – u toku 2025.godine,
- Provođenje procedure za nabavku DMS i implementacije korporativne e-mail kolaboracione platforme – nakon obezbjedivanja sredstava – u toku 2025.godine.
- Nabavka i otpočinjanje korišćenja – u toku 2025.godine

5. REMIT

PROCES UKLJUČIVANJA OPERATORA TRŽIŠTA U IMPLEMENTACIJU:

- *REGULATIVE (EU) BR. 1227/2011 EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA IZ 2011. O CJELOVITOSTI I TRANSPARENTNOSTI VELEPRODAJNOG TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE I*
- *REGULATIVE (EU) BR. 1348/2014 O IZVJEŠTAVANJU O PODACIMA I SPROVOĐENJU ČLANA 8. STAV 2. I 6. UREDBE (EU) BR. 1227/2011 EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O CJELOVITOSTI I TRANSPARENTNOSTI VELEPRODAJNOG TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE*

Direktiva Evropske unije br. 1227/2011, usvojena od strane Evropskog parlamenta i Vijeća 25. oktobra 2011. godine, o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (engl. Regulation on wholesale Energy Market Integrity and Transparency - REMIT) obavezujuća je za sve učesnike na veleprodajnom tržištu Evropske unije. Operator tržišta, obavljajući djelatnost od javnog interesa u skladu sa Zakonom o energetici, već posjeduje značajan broj podataka i informacija o kojima je potrebno izvještavati Agenciju za saradnju energetske regulatora Evrope (engl. Agency for the Cooperation of Energy Regulators - ACER) u skladu sa REMIT uredbom. **Cilj Operatora tržišta je da ponudi uslugu izvještavanja u skladu sa REMIT direktivom** učesnicima na veleprodajnom tržištu, čemu mora prethoditi (pored ispunjenja tehničkih preduslova) sticanje statusa „Registered Reporting Mechanism“ – RRM od strane ACER-a, kako bi bio u mogućnosti i zvanično da izvještava prema ACER-ovom ARIS (engl. „ACER REMIT Information System“) sistemu.

Na osnovu Regulative (EU) br. 1227/2011 Evropskog parlamenta i Vijeća iz 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta električne energije u Crnoj Gori je krajem 2021. godine donijet Zakon o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa. Nadzor nad veleprodajnim tržištem vrši Agencija.

Ovdje je bitno naglasiti, kako se navodi u uvodnom dijelu Regulative EU 1227/2011 u tački 17, da prikupljanje podataka putem ACER-a **ne dovodi u pitanje pravo nacionalnih tijela da prikupljaju dodatne podatke za nacionalne potrebe.**

Shodno prethodno navedenom, u decembru 2014. godine donijeta je **Regulativa (EU) br. 1348/2014 o izvještavanju o podacima i sprovođenju člana 8. stav 2. i 6. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Evropskog parlamenta i Vijeća o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta električne energije**, kojom se bliže određuje obaveze izvještavanja o transakcijama.

Ova Regulativa predstavlja osnov za aktivnosti Operatora tržišta u pogledu eventualne mogućnosti za pružanje usluge izvještavanja za učesnike na veleprodajnom tržištu.

Na osnovu prethodnog, ACER je donijela niz pravilnika i procedura vezenih za izvještavanje o transakcijama (standardni i nestandardni ugovori), fundamentalnim podacima, insajderskim informacijama, u kojima se precizno definiše ko izvještava o kojim podacima, šta se prijavljuje u izvještajima, početak izvještavanja i učestalost, elektronski formati za izvještavanje i sl.

Poseban akcenat treba staviti na dio koji se odnosi na “Registered Reporting Mechanisms” (Registrovani mehanizam izvještavanja) u okviru kojeg bi Operator tržišta kao provajder usluge izvještavanja za učesnike na tržištu trebao biti pozicioniran.

Postupak registracije i zahtjeva za registraciju propisan je od strane ACER-a u dokumentu „Requirements for the registration of Registered Reporting Mechanisms (RRMs)“, koji uključuje opsežne i jasno definisane zahtjeve za registraciju, ovjeravanje i testiranje koje mora ispuniti treća strana kako bi pokazala da može da izvještava u ime drugih subjekata na tržištu električnu energije.

Dakle, u svrhu REMIT izvještavanja prema ACER-u u ime tržišnih učesnika, Operator tržišta mora biti registrovan kao RRM. Da bi se dobio RRM status potrebno je proći tri faze:

- 1) Faza ovjeravanja,
- 2) Faza testiranja izvještavanja,
- 3) Faza izvještavanja.

Tokom 2020.godine donijeta je **Odluka Komisije (EU) 2020/2152 o naknadama** koje se Agenciji Evropske unije za saradnju energetske regulatora plaćaju za prikupljanje, rukovanje, obradu i analizu informacija koje se prijavljuju na temelju Uredbe (EU) br. 1227/2011 Evropskog parlamenta i Vijeća.

Sve prethodno navedeno jasno ukazuje da je prije svega neophodna sveobuhvatna analiza svih dokumenata Evropske komisije i Agencije za saradnju energetske regulatora, sa dodatnim tehničkim dokumentima, u cilju sagledavanja procesa uključivanja Operatora tržišta u implementaciji pomenutih Regulativa EU i njegove uloge kao “Registered Reporting Mechanisms”, odnosno kao provajdera usluge izvještavanja za učesnike na tržištu električne energije.

**uslova koje
ili procesu**

Analiza i realizacija potrebnih tehničkih i drugih uslova za sticanje statusa “Registered Reporting Mechanism” (RRM) od strane ACER-a - u toku 2025. godine.

FINANSIJSKI PLAN ZA 2025. GODINU

6. FINANSIJSKI PLAN ZA 2025. GODINU

Osnovu za sačinjavanje Finansijskog plana za 2025. godinu predstavljaju potrebe Operatora tržišta zasnovane na troškovima i prihodima koji su utvrđeni prethodno navedenom Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije, za period 01.01.2023. – 31.12.2025.godine („Službeni list CG“, broj 131/22), donijetoj na sjednici Odbora Agencije 29. i 30.11.2022.godine, a odnose se na period 2025.godine, uvećani za inflaciju od 13% (tabela 3 – projekcija bilansa).

Navedena Odluka Agencije je donijeta primjenom Metodologije o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije („Službeni list CG“, broj 71/22 i 37/23). U postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuje se regulatorni metod "trošak plus", koji utvrđivanje naknada zasniva na opravdanim troškovima poslovanja, trošku amortizacije, uz obezbjeđivanje razumne dobiti i sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti.

Troškovi poslovanja su tehno-ekonomski opravdani troškovi koji su u funkciji obavljanja energetske djelatnosti, utvrđeni za regulatornu godinu, a obuhvataju: 1) troškove zarada i drugih ličnih primanja, 2) troškove rezervnih djelova i materijala, 3) troškove usluga trećih lica, 4) troškove tekućih bankarskih usluga, poštanske troškove i troškove osiguranja, 5) troškove usluga telekomunikacija, 6) troškove poreza na imovinu, taksu i naknada u skladu sa zakonom, 7) ostale troškove poslovanja.

6.1. Planirani prihodi za 2025. godinu

Prihodi iskazani u Tabeli 3 iznose **812.793,37€** i predstavljaju prihode za pokriće troškova poslovanja i amortizacije uz ostvarenje razumne dobiti koja je utvrđena za 2025.godinu u iznosu 11.020,48€.

6.2. Planirani rashodi za 2025. godinu

Poslovni rashodi Operatora tržišta za 2025. godinu predviđeni su u iznosu **801.772,89 €** i sastoje se od troškova poslovanja (TP) u iznosu od **781.594,30 €** i troškova amortizacije u iznosu od **20.178,59 €**.

6.2.1 Troškovi poslovanja (TP)

Troškovi poslovanja iznose **781.594,30 €** i odnose se na:

Troškove zarada i drugih ličnih primanja u iznosu od **545.464,92€**.

Imajući u vidu prirodu posla Operatora tržišta, troškovi zarada očekivano predstavljaju dominantnu troškovnu stavku kako u finansijskim planovima, tako i u izvještajima. Za troškove bruto zarada i drugih ličnih primanja zaposlenih planiran je iznos sredstava od 545.464,92€, a odnosi se na troškove bruto zarada, troškove službenih putovanja, troškove naknade članovima Odbora direktora.

Ovu kategoriju troškova čini i trošak za pomoć zaposlenima, utvrđenu Kolektivnim ugovorom.

Troškove rezervnih djelova i materijala u iznosu od **5.620,56 €**.

Troškovi rezervnih djelova i materijala planirani su u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 2 Metodologije $((5.109,60 \text{ €} / 20) * 22)$, a na osnovu ostvarenih troškova rezervnih djelova i materijala u 2021. godini (5.109,60 €), odobrenog broja zaposlenih za 2021. godinu (20) i planiranog broja zaposlenih za 2025. godinu (22).

Troškove usluga trećih lica u iznosu od **69.549,77 €** koji obuhvataju troškove usluga održavanja i ostale troškove usluga.

Troškovi usluga trećih lica planirani u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 3 i članom 21 Metodologije $((26.791,23 \text{ €} + 12.585,86 \text{ €} + 21.672,21 \text{ €}) / 3) + 49.200,00 \text{ €}$, a na osnovu prosječno ostvarenih troškova iz ove kategorije za 2019., 2020. i 2021. godinu, izuzev troškova zakupa poslovnog i garažnog prostora koji su planirani na osnovu Ugovora o zakupu poslovnog prostora za 2022. godinu (48.000,00 €) i Ugovora o zakupu garažnog prostora za 2022. godinu (1.200,00 €).

U nastavku je dat detaljan prikaz i obrazloženje ove kategorije troškova:

TABELA 2

Troškovi usluga trećih lica	69.549,77
1. Troškovi usluga održavanja	7.476,92

-troškovi usluga za tekuće održavanje hardverske opreme	4.000,00
-drugi troškovi usluga održavanja	3.476,92
2. Ostali troškovi usluga	62.072,85
-trošak zakupa poslovnog prostora	48.000,00
-trošak zakupa garažnog prostora	1.200,00
-trošak računovodstvene revizije	2.000,00
-konsultanske provizije i troškovi	4.000,00
-troškovi javnog oglašavanja	50,00
-troškovi usluga kopiranja i koričenja	100,00
-troškovi obuke, školarine, savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica	2.650,00
-troškovi usluga higijenskog održavanja	2.500,00
-troškovi komunalnih usluga	1.404,00
-ostali troškovi usluga	168,85

Troškovi usluga održavanja planirani su u iznosu od **7.476,92 €**, a odnose se na :

- Troškove usluga za tekuće održavanje hardverske opreme u iznosu od **4.000,00 €** - Navedeni troškovi se odnose na održavanje hardverske i druge materijalne opreme Operatora tržišta koja je sastavni dio registra osnovnih sredstava;
- Drugi troškovi usluga održavanja u iznosu od **3.476,92 €** - Navedeni troškovi se odnose na ostale usluge održavanje, uključujući i trošak registracije službenog vozila.

Ostali troškovi usluga koji ukupno iznose **62.072,85 €** odnose se na:

- Troškove zakupa poslovnog prostora za 12 mjeseci 2025. godine u iznosu od **48.000,00€**.

Radi obezbjeđenja potrebnih uslova za rad zaposlenih, obzirom da Operator tržišta nije još uvijek riješio problem nedostajućeg poslovnog prostora to su za 2025.godinu planirani troškovi zakupa poslovnog prostora u u iznosu od 48.000,00 €.

- Troškove zakupa garažnog prostora za 12 mjeseci 2025.godine u iznosu od **1.200,00€**, planiranog na osnovu Ugovora o zakupu garažnog prostora;
- Trošak računovodstvene revizije u iznosu od **2.000,00 €** - Statutom operatora tržišta predviđena je obaveza vršenja revizije finansijskih iskaza;

- Troškove za angažovanje konsultanata u iznosu od **4.000,00 €** - obzirom da Operator tržišta predstavlja energetska subjekt čija je djelatnost jedinstvena u energetska sektoru, veoma značajna za sveobuhvatno funkcionisanje istog, navedeni troškovi su neophodni za angažovanje stručnih konsultanata za pružanje usluga na izradi akata, kako iz oblasti energetike, tako i pravne, ekonomske i druge regulative.

- Troškove usluga javnog oglašavanja u iznosu od **50,00 €**;

- Troškove usluga kopiranja i korićenja u iznosu od **100,00 €**;

- Troškove obuke, školarine, savjetovanja i drugih stručnih usavršavanja u iznosu od **2.650,00 €** - Navedeni troškovi se odnose na predviđene troškove za kotizaciju zaposlenih, prilikom stručnih usavršavanja i radnih posjeta zaposlenih za 2025. godinu, kao i za troškove usavršavanja stranog jezika, IT-a i dr.;

- Troškove usluga higijenskog održavanja u iznosu od **2.500,00 €** - Navedeni troškovi se odnose na plaćanja naknade održavanja stambene zgrade u skladu sa kvadraturom poslovnog prostora;

- Troškove komunalnih usluga u iznosu od **1.404,00 €** - Ovi troškovi se odnose na plaćanje komunalnih usluga privrednim društvima Čistoća doo i Deponija doo Podgorica;

- Troškove ostalih usluga u iznosu od **168,85 €** - Ovi troškovi se odnose na troškove koji mogu nastati u toku redovnog poslovanja Operatora tržišta i predstavljaju ostale nematerijalne troškove kao što su troškovi izrade pečata, izrade vizit kartica, i drugo;

Troškove tekućih bankarskih usluga, poštanske troškove i troškove osiguranja u iznosu od **54.426,10 €**. Ovu kategoriju troška čine troškovi tekućih bankarskih usluga u iznosu od 47.358,34 €, troškovi poštanskih usluga u iznosu od 1.500,00 € i troškovi osiguranja zaposlenih 5.567,76 €.

Troškovi tekućih bankarskih usluga (bankarska provizija) planirani su u visini ostvarenih troškova tekućih bankarskih usluga u 2021. godini odnosno u iznosu od **47.358,34 €**;

Troškovi poštanskih usluga planirani su na iznos od **1.500,00 €** prema realnim procjenama i ostvarenju tokom 2021. godine;

Troškovi osiguranja zaposlenih izračunati su za 22 zaposlena na osnovu stvarne vrijednosti osiguranja koja je ugovorena u postupku javnih nabavki sa najpovoljnijim ponuđačem. Premija osiguranja po zaposlenom na osnovu ugovorene vrijednosti iznosi mjesečno 21,09 €, pa je trošak za 22 zaposlena na godišnjem nivou **5.567,76 €** (21,09 € * 12 * 22).

Planom za 2025. godinu predviđa se obim osiguranja zaposlenih po osnovu kolektivnog osiguranja od posljedica nesrećnog slučaja, dopunskog osiguranja za slučaj hirurške intervencije, za slučaj bolesti i posljedica bolesti, kao i dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Troškove usluga telekomunikacija u iznosu od **9.557,08 €**. Ova vrsta troškova obuhvata troškove usluga fiksne telefonije, mobilne telefonije i integris usluga.

Troškovi usluga telekomunikacija planirani su u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 5 Metodologije ($(8.688,25 \text{ €} / 20) * 22$), a na osnovu ostvarenih troškova telekomunikacija u 2021. godini (8.688,25 €), odobrenog broja zaposlenih za 2021. godinu (20) i planiranog broja zaposlenih za 2025. godinu (22).

Troškove poreza na imovinu, такси i naknada u skladu sa zakonom u iznosu od **3.150,84 €**. Ovu kategoriju čine troškovi koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji proističu iz zakonskih obaveza i koji su neophodni za obavljanje djelatnosti.

Odredbama Zakona o energetici propisano je: članom 3 stav 1 tačka 5 da je energetska djelatnost Operatora tržišta organizovanje i upravljanje tržištem električne energije, članom 65 stav 1 da se energetske djelatnosti mogu obavljati samo na osnovu licence, koju izdaje Agencija i članom 67 stav 1 da je energetski subjekat dužan da plati godišnje naknade za period na koji je izdata licenca u visini koju utvrdi Agencija.

Operator tržišta posjeduje Licencu za organizovanje i upravljanje tržištem električne energije, iz čega proizilazi njegova zakonska obaveza da plaća godišnju naknadu po osnovu korišćenja licence, koja pripada ovoj kategoriji troškova.

Troškove reprezentacije u iznosu od **3.549,68 €**.

Troškovi reprezentacije su utvrđeni u skladu sa članom 7 stav 2 tačka 7 Metodologije, kao iznos od 0,5% regulatorno dozvoljenog prihoda za 2022. godinu ($0,5\% * 709.935,33 \text{ €}$).

Ostale troškove poslovanja u iznosu od **90.275,37 € (4.187,43 € + 47.309,85 € + 38.778,09 €)**. Ovi troškovi se dijele na tri grupe i to:

a) rashodi električne energije, rashodi vode, goriva, pretplate na Katalog propisa, ostale pretplate na stručnu literaturu i ostale pretplate.

Planirani iznos sredstava za ovu grupu troškova iznosi **4.187,43 €** ($(3.806,75 \text{ €} / 20) * 22$), a izračunat je na osnovu ostvarenih troškova iz ove kategorije u 2021. godini (3.806,75 €), odobrenog broja zaposlenih za 2021. godinu (20) i planiranog broja zaposlenih za 2025. godinu (22);

b) troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera, kao i troškovi članarina.

Za ovu grupu troškova planirana su sredstva u iznosu od **47.309,85 €** i to: za godišnje održavanje računovodstvenog softvera **749,85 €**, članarina kod Instituta računovođa i revizora Crne Gore **40,00 €**, članarina u CIGRE, AIB i EUROPEX u iznosima od **1.000,00 €, 6.000,00 € i 25.000,00 €** i naknadu za registraciju kod Crnogorske berze električne energije (BELEN) **14.520,00 €**.

c) drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja (izdvajanje za sindikalne aktivnosti, stambeni fond, pomoć sindikatu u skladu sa Kolektivnim ugovorom).

Planirani iznos sredstava za ovu grupu troškova iznosi **38.778,09 €** ((38.778,09 € / 22) *22), a izračunat je na osnovu utvrđenih sredstava za troškova iz ove kategorije za 2022. godinu (38.778,09 €), odobrenog broja zaposlenih za 2022. godinu (22) i planiranog broja zaposlenih za 2025. godinu (22).

6.2.2. Troškovi amortizacije

Troškovi amortizacije i rezervisanja planirani su u iznosu **20.178,58€** i odnose se na troškove amortizacije licenci, softvera i drugih sredstava neophodnih za obavljanje regulisane djelatnosti.

Trošak amortizacije je izračunat u skladu sa članom 8 stav 1 Metodologije na osnovu: nabavne vrijednosti osnovnih sredstava koja su u funkciji na kraju 2021. godine, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalne metode amortizacije.

U nastavku je dat tabelarni prikaz projektovanih veličina prihoda i rashoda za 2025. godinu, sa projektovanim uticajem inflacije od 13%. Razumna dobit je fiksna kategorija i ne može se mijenjati, pa su troškovi uvećani za 13% inflacije, a prihodi su planirani kao obračunska kategorija, da bi se dobila utvrđena razumna dobit, kako slijedi:

TABELA 3

Projekcija bilansa uspjeha						
2025. godina	€	uticaj inflacije po stopi od 13 %	Kvartalni plan			
			I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal
I POSLOVNI PRIHODI	812.793,37	914.400,63	228.600,16	228.600,16	228.600,16	228.600,16
1. Prihodi od prodaje	812.793,37	914.400,63	228.600,16	228.600,16	228.600,16	228.600,16
- Prihodi od regulisane djelatnosti	781.999,51	879.603,57	219.900,89	219.900,89	219.900,89	219.900,89
- Ostali prihodi	30.793,86	34.797,06	8.699,27	8.699,27	8.699,27	8.699,27
2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe						
3. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka						
4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka						
II POSLOVNI RASHODI (1+2)	801.772,89	903.380,15	225.845,04	225.845,04	225.845,04	225.845,04
1. Troškovi poslovanja (TP)	781.594,30	883.201,56	220.800,39	220.800,39	220.800,39	220.800,39
1.1. Troškovi zarada i drugih ličnih primanja	545.464,92	616.375,36	154.093,84	154.093,84	154.093,84	154.093,84
1.2. Troškovi rezervnih djelova i materijala	5.620,56	6.351,23	1.587,81	1.587,81	1.587,81	1.587,81
1.3. Troškovi usluga trećih lica	69.549,77	78.591,24	19.647,81	19.647,81	19.647,81	19.647,81
1.4. Troškovi tekućih bankarskih usluga, poštanske troškove i troškove osiguranja	54.426,10	61.501,49	15.375,37	15.375,37	15.375,37	15.375,37
1.5. Troškovi usluga telekomunikacija	9.557,08	10.799,50	2.699,88	2.699,88	2.699,88	2.699,88
1.6. Finansijski troškovi	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.7. Troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom	3.150,84	3.560,45	890,11	890,11	890,11	890,11
1.8. Troškovi reprezentacije	3.549,68	4.011,14	1.002,78	1.002,78	1.002,78	1.002,78
1.9. Ostali troškovi poslovanja	90.275,35	102.011,15	25.502,79	25.502,79	25.502,79	25.502,79
2. Troškovi amortizacije i rezervisanja	20.178,59	20.178,59	5.044,65	5.044,65	5.044,65	5.044,65
2.1. Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava za obavljanje regulisane djelatnosti	7.667,35	7.667,35	1.916,84	1.916,84	1.916,84	1.916,84
2.2. Troškovi amortizacije materijalnih sredstava za obavljanje regulisane djelatnosti	12.511,24	12.511,24	3.127,81	3.127,81	3.127,81	3.127,81
2.3. Troškovi amortizacije ostalih nematerijalnih sredstava						
2.4. Troškovi amortizacije ostalih materijalnih sredstava						
2.5. Troškovi rezervisanja						
REZULTAT REGULISANE DJELATNOSTI (prihodi od regulisane djelatnosti - priznati rashodi)	11.020,48	11.020,48	2.755,12	2.755,12	2.755,12	2.755,12
A. POSLOVNI REZULTAT (I-II)						
I FINANSIJSKI PRIHODI						
II FINANSIJSKI RASHODI (osim 1.6.)						
B. FINANSIJSKI REZULTAT (I-II)	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
I OSTALI PRIHODI (uključujući neregulisanu djelatnost)						
I OSTALI RASHODI (uključujući neregulisanu djelatnost)						
C. REZULTAT OSTALIH AKTIVNOSTI (I-II)	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE POREZA (A+B+C)	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO						
F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (D+E)						
G. DRUGE STAVKE REZULTATA POVEZANE SA KAPITALOM (1+2+3+4+5)						
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju						
2. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja						
3. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridruženih društava						
4. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka vezi sa definisanim planovima penzionih naknada						
5. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine						
H. PORESKI RASHOD PERIODA (1+2)	991,84	991,84	247,96	247,96	247,96	247,96
1. Tekući porez na dobit	991,84	991,84	247,96	247,96	247,96	247,96
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda						

7. SUDSKI POSTUPCI

U toku 2025.godine nastaviće se sudski i postupci pred nadležnim subjektima, koji nijesu do sada okončani, i to:

-Sudski postupak protiv Operatora tržišta koji je, u 2014. godini, pokrenuo tužilac En+Group Limited (Chananel Islands, Jersey), protiv osam tuženih subjekata, između ostalih DOO "COTEE"-a, za osporavanje priznatih potraživanja stečajnih povjerilaca u postupku stečaja u Kombinatoru aluminijuma Podgorica. Ovaj postupak je u toku pred nadležnim sudovima u Crnoj Gori deset godina i Operator tržišta ne može procijeniti dužinu trajanja istog i procjenu uspjeha u sporu.

-Pred Privrednim sudom u Podgorici, i dalje je u toku sudski postupak protiv Operatora tržišta koji je pokrenuo "HLB Mont Audit" Podgorica, u vezi sa Ugovorom o vršenju usluga revizije finansijskih iskaza za 2019.godinu, budući da je Operator tržišta cijenio da predmet ugovora nije izvršen u skladu sa Ugovorom, nije ni izvršeno plaćanje ugovorenog iznosa. Isti se nastavlja i u narednom periodu odnosno 2025.godini.

8. REZIME

Program rada i finansijski plan Operatora tržišta za 2025. godinu, kao i prethodni programi rada ovog privrednog društva su urađeni sa projekcijom da se dodatno unaprijede uslovi za dalji razvoj tržišta električne energije odnosno da stvori normativne i druge pretpostavke koje su od značaja za povećanje broja učesnika na tržištu električne energije u Crnoj Gori u svim kategorijama. Time se stvaraju i uslovi za povećanje konkurentnosti na maloprodajnom tržištu električne energije.

U organizacionom smislu, poslovi su organizovani u okviru rada tri službe – Službe za ekonomsko-finansijske i opšte poslove, u okviru koje su Odjeljenje za ekonomske poslove i informacione tehnologije i Odjeljenje za pravne i opšte poslove, zatim Službe za tržište električne energije i Službe za obnovljive izvore energije i visokoeфикаsnu kogeneraciju. Cijeni se da će ovako postavljen organizacioni okvir omogućiti realizaciju planiranih ciljeva u definisanom vremenu i funkcionalno obavljanje utvrđenih zadataka i aktivnosti. Nastojanje Operatora tržišta će biti da, kroz učešće u radu radnih grupa koje obrazuje Ministarstvo energetike, za izradu zakonskih i podzakonskih akata iz oblasti energetike, predloži rješenja koja će otkloniti do sada prepoznate nedostatke i unaprijedi normativno pravne pretpostavke od značaja za sve učesnike na tržištu električne energije u Crnoj Gori.

Obaveze Operatora tržišta propisane Zakonom o energetici, Zakonom o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, kao i uslovima i opštim obavezama iz Licence zahtijevaju da je Operator tržišta finansijski, tehnički i kadrovski osposobljen da obavlja djelatnost.

U dijelu potrebnih investicija u osnovna sredstva, Operatoru tržišta će nabavka poslovnog prostora biti prevashodni i najznačajniji cilj u 2025.godini. U kontinuitetu se u programima rada i izvještajima o radu Operatora tržišta apostrofira potreba i značaj rješavanja pitanja nabavke poslovnog prostora za rad ovog privrednog društva. Operator tržišta je stvaranjem normativno pravnih pretpostavki i definisanjem finansijskog okvira za nabavku poslovnog prostora, sa svoje strane proveo sve radnje u smislu konkretnog predlaganja rješavanja pitanja kupovine poslovnog prostora i isto dostavio resornom ministarstvu za energetiku i na upoznavanje ministarstvu nadležnom za poslove finansija, radi provođenja propisanih procedura i daljeg određenja osnivača. Više puta je ukazano da bi kupovina poslovnog prostora, što je Operator tržišta predložio konkretizujući isto, u finansijskom smislu imala pozitivan efekat jer bi se, umjesto sredstava za zakup iznajmljenog prostora, obezbijedili uslovi za rad u sopstvenom prostoru i postigle značajne uštede, a isto bi predstavljalo osnovnu pretpostavku za dalji kontinuitet u radu i razvoj ovog privrednog subjekta.

Dalje, razvoj informatičke infrastrukture je uslovljen stalnim razvojem tržišta električne energije, uspostavljanjem novih vidova tržišta, povećanjem obima poslova i potrebom za obezbjeđivanjem sigurnog i efikasnog funkcionisanja tržišta električne energije u Crnoj Gori, pa je neophodno snaženje informatičke infrastrukture, a što je prethodno u najznačajnijem iskazano u dijelu nabavke softvera (kupovina softvera za rad tržišta električne energije – MMS softvera, obezbjeđivanje neophodne hardverske infrastrukture za funkcionisanje novog softverskog sistema „Market Management System“ (MMS), nastavljajući zakupa softvera za prognozu proizvodnje vjetroelektrana i, ukoliko bi se Operatoru tržišta opredijelila bespovratna finansijska sredstva, nabavka softvera za sve zahtjevnije administrativne potrebe Operatora tržišta - sistem za upravljanje dokumentima i implementacija korporativne e-mail kolaboracione platforme.

U dijelu primjene međunarodnih regulativa, Operator tržišta obavljajući djelatnost od javnog interesa u skladu sa Zakonom o energetici Crne Gore, već posjeduje značajan broj podataka i informacija o kojima je potrebno izvještavati Agenciju za saradnju energetske regulatora Evrope (engl. Agency for the Cooperation of Energy Regulators - ACER) u skladu sa REMIT uredbom. Cilj Operatora tržišta je da u bliskoj budućnosti ponudi uslugu izvještavanja u skladu sa REMIT direktivom svim učesnicima na veleprodajnom tržištu, čemu mora prethoditi (pored ispunjenja tehničkih preduslova) sticanje statusa „Registered Reporting Mechanism“ – RRM od strane ACER-a, kako bi bio u mogućnosti i zvanično da izvještava prema ACER-ovom ARIS (engl. „ACER REMIT Information System“) sistemu. Operator tržišta će formirati projektni tim sa ciljem sveobuhvatne analize svih dokumenata Evropske komisije i Agencije za saradnju energetske regulatora i svih uslova koje je potrebno zadovoljiti da bi pristupio procesu registracije za RRM.

Realizacija planiranih aktivnosti definisanih za 2025.godinu podrazumijeva široku saradnju ne samo u oblasti energetike već u svim segmentima koji se neposredno ili posredno reflektuju na djelatnost ovog energetske subjekta. Operator tržišta je, u dosadašnjem periodu, ostvarivao saradnju sa svim subjektima sa kojima postoji direktna povezanost poslova, što je svakako određujuće i za naredni period. Saradnja će se nastaviti i preduzimaće se kontinuirane aktivnosti na operacionalizaciji utvrđenih obaveza, i to sa: Vladom Crne Gore, Ministarstvom energetike, Agencijom, energetske subjektima, učesnicima na tržištu električne energije u Crnoj Gori i međunarodnim organizacijama.

Broj: 24/2947-2

Podgorica, 09.12.2024.godine

ODBOR DIREKTORA,
Predsjednik,
mr Nermin Škretović

